

Denne artikel er publiceret i det elektroniske tidsskrift
Artikler fra Trafikdage på Aalborg Universitet
(Proceedings from the Annual Transport Conference
at Aalborg University)
ISSN 1603-9696
www.trafikdage.dk/artikelarkiv

Bylivsindex – fokus på de bløde trafikanter og kvalitativ data

*Charlotte Kjær Petersen, chakp@aarhus.dk
Mobilitet, Aarhus Kommune*

Abstrakt

Smart mobilitet i Plan og Miljø i Aarhus Kommune gennemførte i september 2017 projektet Bylivsindex, der sætter fokus på cyklister og fodgængeres anvendelse af og holdninger til byens rum og forbindelser.

Formålet med Bylivsindex er at tage en temperaturmåling på de bløde trafikanter og med de indsamlede data og indsigter kunne bidrage til at kvalificere mobilitetsdebatten og følge op på de målsætninger, der i Aarhus er til den gode by i relation til mobilitet.

Resultaterne af undersøgelsen foreligger nu og baserer sig på 1499 stop-op-interviews og 98 timers observation + tælling fordelt på 10 udvalgte lokaliteter.

Baggrund og målsætning for Bylivsindex:

Der er i Aarhus Kommune et stort ønske om at sikre god mobilitet for borgere og besøgende i Aarhus. Igennem Bylivsindexet sættes der fokus på, at god mobilitet ikke kun kan måles på rejsetider og antal, men også gennem oplevelser, sanseindtryk, oplevet tryghed, kvaliteten af byrummene og grundlæggende værdier.

Kort sagt sætter Bylivsindex fokus på, hvad der for borgerne er kvalitet i relation til mobilitet, når de bevæger sig rundt i byen.

De 10 udvalgte lokaliteter er valgt ud fra nogle definerede kriterier. Fx er det udviklingsområder, som har eller i løbet af de kommende år vil gennemgå store forandringer. Det er også steder hvor mange cykler eller går eller potentialet for det er stort.

Bylivsindex har følgende målsætning:

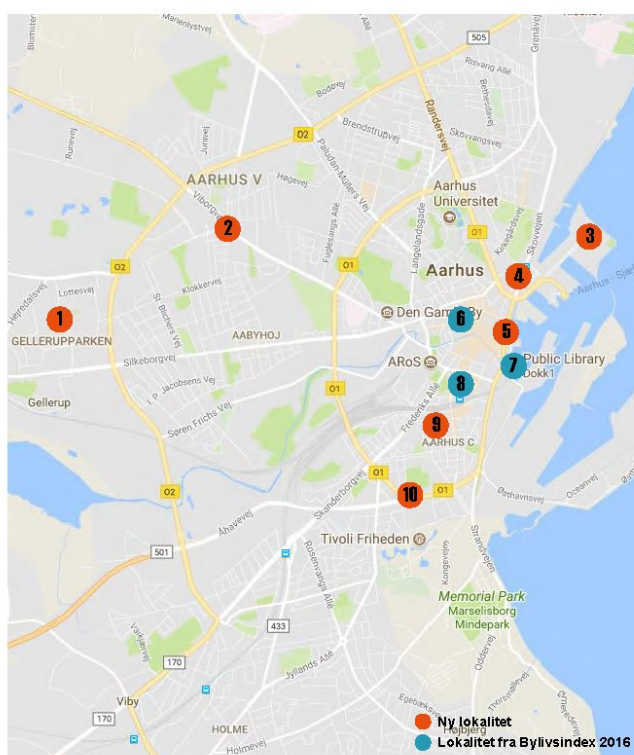
- Giver indsigt i færdsel, anvendelse, adfærd og kvalitet af byrum ved at dokumenterer hvem, hvornår, hvordan og hvorfor udvalgte byrum og forbindelser benyttes, samt hvordan borgerne vurderer kvaliteten af dem.
- Giver mulighed for indsigt i de bløde trafikanters konkrete holdninger til byliv og mobilitet i Aarhus
- Består af en triangulering af metoder (tælling, observation og interview)

- Bidrager til den demokratiske proces ved at formidle borgernes stemme og holdning til byens politikere
- Fungerer som et internt arbejdsredskab, der kan bruges i forbindelse med udarbejdelse af nye planer og i forbindelse med omdannelsen af by- og gaderum samt som evalueringsværktøj.

De fire hovedspørgsmål der dokumenteres er:

- **Færdsel** - hvordan bevæger de bløde trafikanter sig i området og hvordan er interaktionen mellem mennesker og byrum?
- **Anvendelse** – hvad bruger man området til? (Hvem, hvad og hvornår)
- **Adfærd** – hvordan opfører man sig? (Hvordan og hvorfor)
- **Kvalitet** – hvordan vurderes kvaliteten af området?

Bylivsindex 2017_Oversigtskort og lokaliteter

Lokaliteter:

- 1 Karen Blixens Boulevard, Brabrand
- 2 Hasle Torv, Aarhus V
- 3 Bernhard Jensens Boulevard, Aarhus Ø.
- 4 Mejlgade, Aarhus C
- 5 Skolebakken, Aarhus C
- 6 Grønnegade/Klostergade, Aarhus C
- 7 Hack Kampmanns Plads/Europaplads, Aarhus C
- 8 Sankt Knuds Torv, Aarhus C
- 9 Jægergårdsgade, Aarhus C
- 10 Joh. Baunes Plads, Aarhus C

Oversigtskort over de 10 udvalgte lokaliteter

Observations- og Interview-situation

Eksempel på data for en af lokaliteterne:

Her et eksempel på den type data der blev genereret i Bylivsindex 2017. I dette tilfælde er det Skolebakken, som ligger ved et af de nye letbanestoppesteder på den nye Havneplads der er udvalgt:

5_Skolebakken, Aarhus C

Områdekarakteristik:

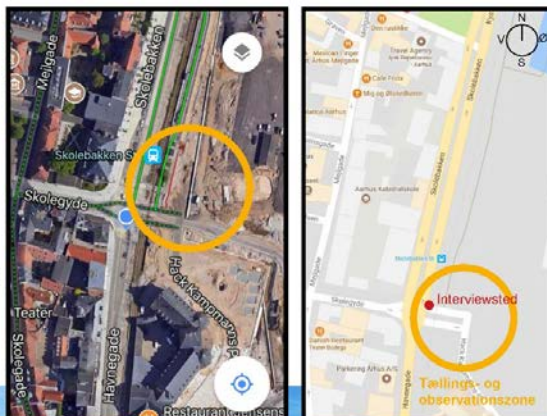
- En del af kystvejsstrækningen
- Del af havnepromenaden, som indvies 24/8 2017
- Skolebakken letbanestop åbner sep. 2017
- Central nord-sydgående forbindelse for cyklister og fodgængere
- Ligger ud for en af de primære forbindelser mellem Midtbyen og Aarhusbugten

Opgave:

Interview, tæl, observer cyklister og fodgængere på Havnepladsen v. fodgængerovergangen på tværs af Skolebakken

Intensitet og antal cyklister/fodgængere:

Mellem

Observationer:

- **Mange børnefamilier ved springvandet**
- **Biler på afveje**

Generelle observationer omkring målgrupper

I hverdage observeres der flest unge og voksne på Skolebakken. De kommer primært alene og bruger den til gennemgang. I weekenden er der en del par og mange familier, de ligner nogle der går tur og gør korte ophold i området.

Børnefamilier ved springvandet

Rigtig mange grupper, især børnefamilier, gør kortere og længere ophold ved springvandet. Mange børn leger med vandet. Flere grupper kigger også på statuen.

Biler på afveje

Der er observeret en del biler, der forvilder sig ind på pladsen. Det ser ud som om, de er faret vild og opdager, at det ikke er muligt at køre på pladsen og vender om.

Interviews - cykler:

Temaer for området omkring Skolebakken

- **Cykelsti langs vandet – god men dårlig markeret**
- **Letbanen er for lidt afskærmet**
- **Shared Space skaber forvirring**
- **Lyskrydset fungerer dårligt**

Cykelsti langs vandet – god men dårlig markeret

Mange cyklister kommenterer på cykelstien langs vandet. De giver udtryk for at den er flot og dejligt med den åbne strækning, men også forvirrende, fordi afmærkningen ikke er så tydelig.

- "Fint, flot og praktisk med lang cykelstrækning uden for mange stop"
- "Det er et kaos hernede, man føler næsten altid man gør noget forbudt. Det er ikke så logisk. Der mangler klare markeringer, fx også i krydset Skolebakken/Skolegyden. Hvor er det meningen cykler skal over?"
- "Det er jo pænt, men jeg ved faktisk ikke om jeg må cykle her, det er meget svært at orientere sig."
- "Noget hurtigere transport ved åbne områder. Broen ved Navitas er svær i begge retninger, specielt kl.8. Jeg savner afmærkning af kørselsretning"

Letbanen er for lidt afskærmet

En del cyklister udtrykker bekymring omkring letbanen. De er nervøse og utrygge, fordi der ikke er noget der adskiller dem fra letbanen, når de krydser skinnerne. Ingen regulering, der fortæller dem hvornår der er frit at krydse eller bomme til at afskærme dem.

- "Jeg er dog lidt skeptisk i forhold til letbanen, der kunne jeg godt ønske mere tydelige overskæringer, specielt når den kører mere hyppigt."
- "Det er okay. Men der undrer mig at der ikke er nogen bomme over letbanen. Når der bliver grønt, går man jo bare over."
- "Man kunne godt lave en bedre overgang over letbanesporet, jeg tænker, at det er lidt farligt."
- "Jeg er i tvivl om letbanen, kommer den kørende, når man skal krydse? Der er intet signal."

Shared Space skaber forvirring

En del cyklister oplever det forvirrende at cykle, hvor fodgængerne er og udtrykker ønsker om tydeligere adskillelse.

- "Mangler bedre opdeling og afmærkning mellem fodgængere og cyklister"
- "Man skal passe på man ikke cykler folk ned. Der er mange fodgængere og cykler om morgenen."
- "Pludselig stopper cykelstien. Det er et stort ragnarok. Farligt med Shared Space."

Lyskrydset fungerer dårligt

Fleere cyklister giver udtryk for at krydset ikke helt fungerer for dem, fordi der ikke er gjort plads til dem.

- "Cykellysregulering, tak. Biler holder ikke tilbage i lyskrydset. Der er ikke meget plads til cykler pga. letbanen."
- "Det fungerer ikke fordi der ikke er noget sted for cyklisterne at køre over. Jeg må bruge fodgængerovergangen."

Temaer om Aarhus generelt

- **Trængselsproblemer**
- **Problemområder**
- **Andet**

Trængselsproblemer:

Mange cyklister giver udtryk for, at de oplever et trængselsproblem i byen generelt, men især på cykelstierne.

- "Cykeltorvene skal være bredere. Der er mange spøgelsescyklister"
- "Som cyklist synes jeg altid, at der er for mange biler, presset stiger. Man skal være opmærksom altid og mange bilister virker til at være stressede og forvirrede pga. vejarbejde og letbane."

- "Ønsker cykelstier, men jeg ved, at det svært med plads – men jeg har jo forståelse for, at byen er som den her, og nogle gange er gaderne bare ikke brede nok."

Problemområder

- Mejlgade er håbløs, specielt efter manglende cykelsti på skolebakke.
- Park Allé er frygtelig - ingen cykelsti - samme med Jægergårdsgade og Bruuns Gade. I Mejlgade fylder bilerne meget - graven burde laves til gågade
- Mejlgade ved Nørreport og ved Østbanetorvet: På nogle tidspunkter ved meget trafik holder biler tæt. Cykler ind mellem biler og cykler = ubehageligt
- Halls Sti er ikke bred nok til alle slags bløde trafikanter.

Andet:

- "De nye cykelveje fungerer godt."
- "Det er mere uhyggeligt at cykle i Aarhus end Kbh., man er tættere på bilerne."

Interviews - fodgængere:

Temaer for Skolebakken

- ***Lydløs letbane skaber nervøsitet***
- ***Shared Space kræver bedre afmærkning***
- ***Farlig havnefront med usynlige kanter***
- ***Flot havnefront***

Lydløs letbane skaber nervøsitet

Rigtig mange fodgængere udtrykker bekymring for sikkerheden omkring letbanen.

- "Letbanen er skidt. Kommer næsten lydløst - den er svær at høre. Der burde være signaler"
- "Letbanen. Bliver jeg kørt over en eller anden dag? "
- "Letbanen er helt uoverskuelige, den er lidt farlig, når folk render over, man kan ikke høre den."
- "Jeg er nervøs for når Letbanen kommer - personpåkørsel og hvor man som fodgænger skal stå mellem Kystvejen og letbaneskinne"

Shared Space kræver bedre afmærkning

En del fodgængere oplever det forvirrende og lidt utrygt, at cyklister og fodgængere er blandede og udtrykker ønsker om tydeligere afmærkning.

- "Der mangler bedre markering til fodgængere og cyklister - hvor skal de være??"
- "Der mangler afmærkning for cyklister - de kører overalt"
- "Blandet fodgænger/cyklister skaber uheldige situationer"
- "Det er lidt svært at se hvor man må gå og cykle, og man skal være godt opmærksom på kanterne, så man ikke falder."

Farlig havnefront med usynlige kanter

En del fodgængere udtrykker bekymring for området omkring den nye havnefront. Det er svært at se niveauopdelingerne og der er ikke nogen kant på til vandet.

- "Fodgængerforholdene er forrygende men børn og fulde folk er udsatte med risiko for at falde i havnebassinet."
- "Niveauforskellen ved havnefronten er næsten usynlig – det er farligt"
- "Niveaudelinger ved trappen/ny havnefront er svær at se."
- "Dog pas på med små børn. Det er farligt ved kanterne - der burde være mere lukket af"

Flot havnefront

Der gives også udtryk for, at den nye havnefront er blevet rigtig flot, åben og indbyder til leg

- "Det er hyggeligt, promenadeagtigt og der er flot udsigt"
- "Det er meget fedt med boldbanen og springvandet, et super fint område, hvor man gerne vil nyde en kop kaffe. Meget mere liv. Godt initiativ til leg. Mere byliv. En god investering. Glæder mig til havnebassinet"
- "Alt det der foregår. Havnen åbnes meget mere for privatpersoner. Kulturelt er havnen blevet en større del af byen."
- "Alle pengene værd. Kæmpe plus for byen"

Temaer om Aarhus generelt:

- **Problemområder**
- **Dårlig trafikultur**
- **Biler ud af byen**

Problemområder

Mange fodgængere påpeger, at der er problemer med trafikken i bestemte områder i Aarhus.

- "Frederiks Allé har skod fortov, folk kører på cykel med 120 km/t. Dårlig blanding af cyklister og fodgængere, krydset ved Navitas er dårligt."
- "Nørre Allé/Gade og Mejlgade kan godt være presset som fodgænger, der måtte gerne være et bredere fortov."
- "Det fungerer fint, men Graven er virkelig slem. Det er total Wild West. Fodgængere og caféer midt ude på gaden. Det er svært for bilerne at vide, hvordan de skal opføre sig i cykelgaderne."

Dårlig trafikultur

Mange fodgængere giver udtryk for, at der kan herske en dårlig trafikultur og mangel på hensyntagen i trafikken i Århus.

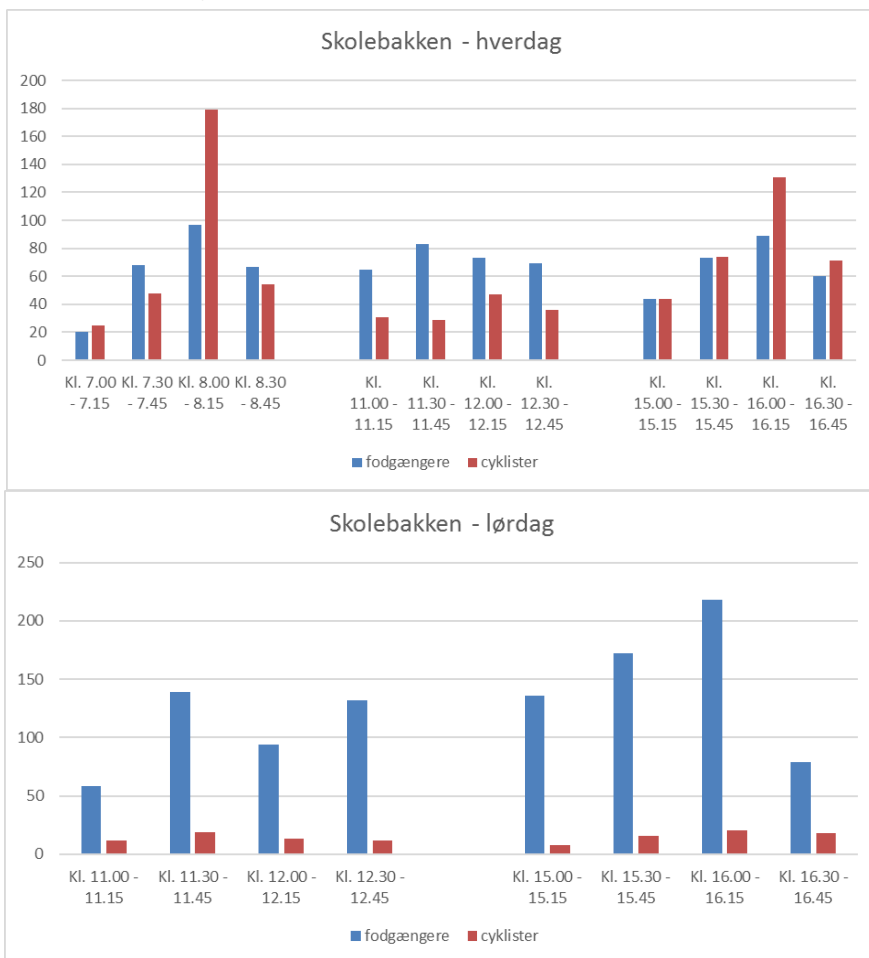
- "Vi savner den første regel i færdselsloven. "Alle tager hensyn" og det gælder egentligt alle. Så ville det hele blive bedre."
- "Som cyklist er det farligt nogle gange. Ønsker bedre bilistadfærd"
- "Cyklister burde køre lidt pænere. Taler i telefon, mens de cykler. Som fodgænger skal man passe på cykler."

Biler ud af byen

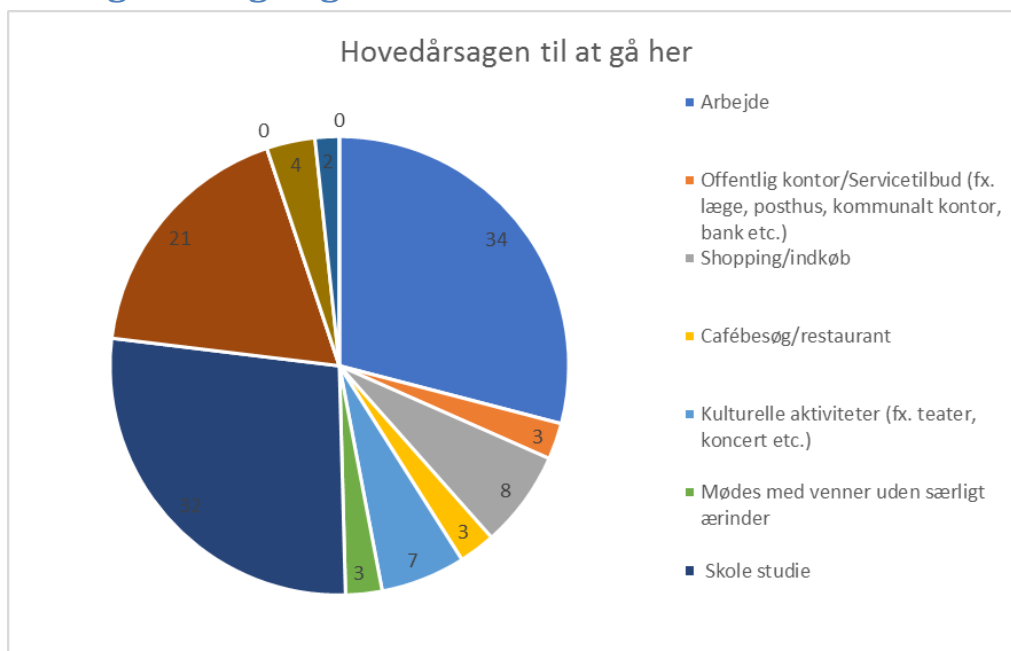
Flere fodgængere indskyder en mindre kommentar om, at de er glade for, at der opfordres til færre biler i Midtbyen.

- "Meget biltrafik. Fedt når folk cykler"
- "Meget biltrafik i en by der ikke er egent til det."
- "Jeg synes det fungerer fint, også selvom jeg ville ønske bymidten var bilfri."

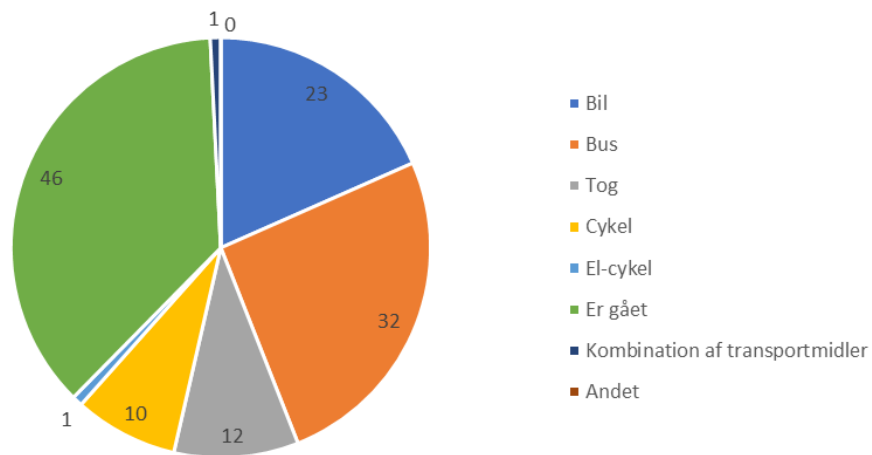
Tællinger: (På kvarters basis)

Udvalgte årsager - fodgængere:

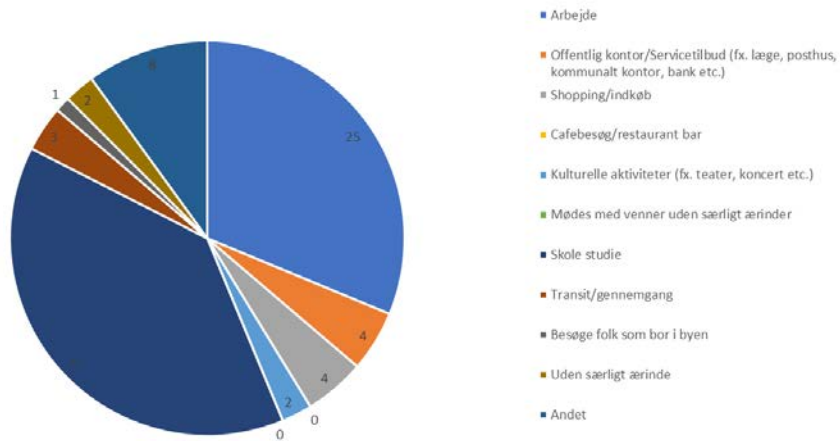

Hvilket transportmiddel er benyttet

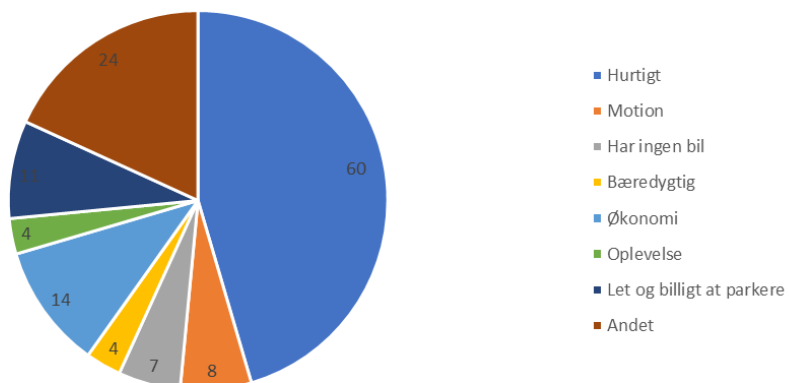

Udvalgte årsager - cyklister:

Hovedårsagen til at cykle her

Årsag til valg af cyklen som transportmiddel

Resultater:

Resultaterne af undersøgelsen kan udgøre et supplement til eksisterende datakilder og bruges til at evaluere byrum og forbindelser samt i arbejdet med forskellige relevante strategier og handlingsplaner.

På Trafikdage 2018 vil de overordnede resultater af Bylivsindex 2017 blive præsenteret.

Der vil i præsentationen blive lagt vægt på at beskrive metoden, baggrunden for den og de resultater og perspektiver Bylivsindex har bidraget med.

Herunder både overordnede og konkrete temaer, der fylder for de bløde trafikanter og som vi igennem Bylivsindex er blevet opmærksomme på er vigtige at stille skarpt på for, at få endnu flere til at gå og cykle i Aarhus.

Der er særligt 7 lokaliteter og 10 overordnede temaer, der går igen og igen i både observationer og interviews på tværs af lokaliteter. Disse steder og temaer er listet her:

10 temaer - som nævnes igen og igen af fodgængere og cyklister:

Dårlig cykelkultur

Dårlig vedligeholdelse og renholdelse af cykelstier

Vejarbejde på/ved cykelsti og fortov skaber utryghed og forvirring

Shared space opleves kaotisk

Bredden på fortove og cykelstier er for lille

Varebiler i smalle gader opleves problematiske

Konflikter trafikanttyperne imellem

For meget biltrafik i Midtbyen

Signalreguleringen tilgodeser ikke de bløde trafikanter

Tilgængeligheden for ladcykler/barnevogn/rullestole er ikke optimal

7 problematiske steder - som nævnes igen og igen af fodgængere og cyklister:

Havnepromenaden

Mejlgade/Graven

M.P. Bruuns Gade

Nørre Allé/Nørregade

Vesterbro Torv

Park Allé

Frederiks Allé